

Erasmus+

KRYTYCZNE MYŚLENIE

Szkoła Podstawowa im. marszałka Józefa
Piłsudskiego w Psarach

Grażyna Kruczek

THE VALUE OF CRITICAL THINKING IN TODAY'S EDUCATION AND HOW TO ENHANCE IT IN EVERYDAY LIFE SCHOOL REALITY

- ◉ Szkoła Podstawowa im. marszałka Józefa Piłsudskiego w Psarach
- ◉ Projekt programu Erasmus+, akcja KA101, 2018-2020

„SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY”

PROJEKT ERASMUS+, KA101 „SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY”

Erasmus+

MYŚLENIE KRYTYCZNE

Żyjemy w globalny świecie, w erze Internetu, a przede wszystkim w erze informacji. Kiedyś człowiek poszukiwał informacji, dziś to informacja poszukuje człowieka.

Każdego dnia jesteśmy bombardowani informacjami - dzieje się to w momencie, kiedy oglądamy, czy słuchamy wiadomości, ale również chodzi tu o informacje płynące innymi kanałami, takimi jak: mail, Sms, telefon, Facebook, Twitter i wiele innych... każdego dnia ta liczba się zwiększa

Czy jesteśmy przygotowani, czy jesteśmy kompetentni, aby ten ogrom informacji odpowiednio przetworzyć? Czy jesteśmy w stanie osądzić czy mamy wszystkie fakty? Czy jesteśmy w stanie odróżnić fakty od opinii? Czy jesteśmy w stanie zrozumieć intencje, które stoją za źródłem informacji?

Aby odpowiedzieć twierdząco na wszystkie te pytania, wątpliwości potrzebujemy właśnie umiejętności **KRYTYCZNEGO MYŚLENIA**.

CZYM JEST MYŚLENIE KRYTYCZNE?

Myślenie krytyczne to umiejętność myślenia w sposób racjonalny i uporządkowany, tak aby zrozumieć związki między faktami lub koncepcjami. Dzięki niemu potrafimy zdecydować, w co wierzyć. Innymi słowy, jest to „myślenie o myśleniu”: polega na rozpoznawaniu, analizowaniu, a następnie naprawianiu błędów we własnym rozumowaniu.

„ SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY ”

Krytyczne myślenie to umiejętność zdiagnozowania zjawiska, wyciągnięcia wniosków oraz pozyskanie wiedzy jak wnioski te wdrażać w przyszłości w praktyce.

Krytyczne myślenie to nieustanna gotowość i otwartość do zrozumienia zagadnienia/problemu.

Myślenie krytyczne jest istotne zarówno ze strony „twórcy”, jak i odbiorcy

MYŚLENIE KRYTYCZNE — SIEDEM KROKÓW

- ⦿ **Zdefiniuj problem lub pytanie.** Zrób to maksymalnie precyzyjnie: im węższe zagadnienie, tym łatwiej znaleźć rozwiązanie lub odpowiedź.
- ⦿ **Zbierz dane, opinie i argumenty.** Spróbuj znaleźć kilka źródeł, które różnie zapatrują się dany problem i porównaj odmienne punkty widzenia.
- ⦿ **Zbadaj i oceń dane.** Czy Twoje źródła są godne zaufania? Czy ich wnioski są potwierdzone danymi, czy tylko wyrażają jakiś osąd? Czy dana hipoteza jest poparta wystarczającą liczbą informacji lub danych?
- ⦿ **Sprawdź obiektywność.** Czy masz pewność, że Twoje źródła nie są stronnicze? Czy pewne założenia lub osobiste preferencje na pewno nie kierowały Twoim wyborem źródeł?
- ⦿ **Oceń ważność danych.** Która informacja jest najważniejsza? Czy próba, na której przeprowadzono dane badanie, jest wystarczająco duża? Czy wszystkie opinie i argumenty, jakie udało Ci się zebrać, rzeczywiście odnoszą się do problemu, który chcesz rozwiązać?
- ⦿ **Podejmij decyzję / ustal wnioski.** Zastanów się, jakie różne wnioski możesz wyciągnąć oraz które z nich mają wystarczające uzasadnienie w faktach (o ile takie są). Oceń mocne i słabe strony wszystkich możliwych opcji.
- ⦿ **Zaprezentuj lub zakomunikuj wyniki.** Gdy już dojdiesz do konkluzji, przedstaw ją zainteresowanym.

MYŚLENIE KRYTYCZNE W EDUKACJI

Myślenie krytyczne - jedna z najważniejszych umiejętności, jakich powinniśmy uczyć dzieci

Celem edukacji jest przygotowanie ucznia do świadomego i odpowiedzialnego życia w dorosłym świecie, dlatego rozwój umiejętności krytycznego myślenia powinien być jednym z głównych zadań dzisiejszej szkoły. Najbardziej znane narzędzia do rozwoju krytycznego myślenia u dzieci i młodzieży to narzędzia TOC (Theory of Constraints).

„SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY”

PROSTE NARZĘDZIA, KTÓRE UCZĄ MYŚLEĆ

- ◉ Do realizacji programu „TOC dla Edukacji”, który promuje rozwój umiejętności krytycznego myślenia służą odpowiednio opracowane narzędzia myślowe.
- ◉ Narzędzia te są też wykorzystywane do przekazywania nowych treści dydaktycznych, utrwalania materiału, czy pogłębiania wiedzy.
- ◉ Te narzędzia to: CHMURKA, LOGICZNA GAŁĄZKA, DRZEWKO AMBITNEGO CELU.

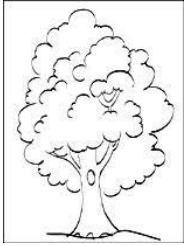
CHMURKA

Służy do analizowania przyczyn konfliktu. Dzięki zastosowaniu tego narzędzia można przenieść uwagę z żądań na potrzeby stron zaangażowanych w konflikt. Przedstawianie przypuszczeń oraz określanie problemów uczy znajdowania logicznych rozwiązań i rozwiązywania sporów. Chmurka uczy rozumieć punkt widzenia innych osób, dzięki czemu dzieci uczą się rozwiązywać spory, podejmować bardziej odpowiedzialne decyzje i współpracować. Analizując szkolne tematy, uczniowie uczą się oceniać pomysły, a także w logiczny i przemyślany sposób znajdować rozwiązania problemów.

LOGICZNA GAŁĄŻ

- ◉ Stosowanie tego narzędzia pozwala odkryć i nazwać związki przyczynowo-skutkowe: „jeśli... to...”, określać logiczne konsekwencje zdarzeń, a co za tym idzie - pomaga nabyć umiejętność przewidywania następstw własnego zachowania czy podjętych decyzji. Gałąź stosuje się w pracy z dziećmi i młodzieżą, aby wspierać ich w nabywaniu umiejętności tworzenia związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy działaniem i konsekwencją, przewidywania zdarzeń, czy zmiany negatywnych i impulsywnych zachowań.
- ◉ Gałąź logiczna stosowana do analizy zagadnień szkolnych uczy lepiej rozumieć logiczne zasady naukowe i matematyczne, głębiej analizować tematy, rozwija umiejętność kreatywnego pisania wypracowań.

DRZEWKO AMBITNEGO CELU

- Ułatwia osiągnięcie wyznaczonego celu poprzez tworzenie strategicznego planu, z podziałem na etapy działania i określeniem wszelkich przeszkód oraz z podaniem sposobów pokonania tych przeszkód.
- Narzędzie to pomaga w kształtowaniu u dzieci umiejętności definiowania własnych celów, odpowiedzialnego planowania dnia. Program wspiera dzieci i młodzież w procesie przejmowania odpowiedzialności za osiąganie własnych czy grupowych celów.

“TEACHING CRITICAL THINKING IN THE TEEN AND YOUNG ADULT CLASS”

- Kurs odbył się w dniach 8-19.07.2019 in Andrioti Language School & Lifelong Training Centre w Korfu, Grecja.
- Uczestniczyła w nim nauczycielka j. ang. p. Grażyna Kruczek wraz z 13 nauczycielami różnych przedmiotów z czterech europejskich krajów: Polski, Estonii, Hiszpanii i Niemiec.
- Zajęcia prowadzone były w kilku blokach tematycznych przy wykorzystaniu różnych metod i technik. Były to prezentacje, wykład, zajęcia warsztatowe i kulturoznawcze.
- Uczestnicy mieli okazję zapoznać się wiedzą teoretyczną dotyczącą zagadnienia myślenia krytycznego- znaczenia tej kompetencji w świecie mediów, kultury, sztuki, w sferze rozwoju osobistego i przede wszystkim w edukacji. Pokazano im jak zachęcić uczniów do skutecznego uczenia się poprzez rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, jak formułować pytania, by odpowiedzi na nie stymulowały wszechstronny rozwój ucznia i jego kreatywność.

„ SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY ”

- ◉ W czasie zajęć stosowane były różnorodne metody -praca indywidualna, w parach, w grupach, metoda projektu, webquestu, zajęcia odbywały się również poza budynkiem szkoły- w muzeum, w fortecy.
- ◉ Szkoła umożliwiła uczestnikom degustacje lokalnych specjałów, zorganizowała wieczór prezentujący lokalną muzykę i taniec, na bieżąco informowała i zachęcała do udziału w organizowanych w tym czasie imprezach kulturalnych (wystawa malarska, festiwal w Kanoni).

EFEKTY

Zdobyte umiejętności:

- ⦿ zastosowanie nowych dydaktycznych narzędzi w praktyce
- ⦿ znajomość podstawowych greckich wyrażeń
- ⦿ wiedza na temat historii i kultury Grecji
- ⦿ wiedza na temat systemów edukacyjnych i realiów w kilku europejskich krajach
- ⦿ wiedza jak wspomóc ucznia w jego rozwoju osobistym, jak rozwijać jego artystyczne zdolności i kreatywność niezależnie od własnych zdolności
- ⦿ poznanie metody sokratejskiej i jej zastosowania w nauczaniu oraz sposobów uczenia przez sztukę na różnych przedmiotach.

WYKORZYSTANIE REZULTATÓW

- ◉ Wprowadzenie do nauki j.ang w klasie 6 podręcznika opartego na metodzie Critical thinking.
- ◉ Stosowanie metody sokratejskiej przez nauczycieli różnych przedmiotów
- ◉ Wykorzystanie zdobytej i przekazanej wiedzy na temat nauczania przez sztukę na różnych przedmiotach.
- ◉ Współpraca w ramach projektów europejskich różnego formatu.
- ◉ Projekt eTwinning.

„ SZKOŁA OTWARTA NA ZMIANY ”

*Dobry nauczyciel sprawia, że
będziesz myślał, nawet jeśli
nie chcesz.*

(Fisher, 1998, *Teaching Thinking*)

INFORMACJE O KURSIE

Erasmus+ Greece
33 Alkinoou Str.
GR-491 00, Corfu, Greece
tel. +30 26610 25715

<https://www.erasmusgreece.eu>

Introduction

- ◉ Teaching teens can be both rewarding and troublesome. Key to unlocking their potential is helping them to discover their own innate source of motivation. In a world where passive consumption of information has become the norm, and many teens, especially in the developed world, are disillusioned with the adult world ahead of them, educators often struggle to find ways to spark their interest and instil a love of learning, especially when exams, grades, and league tables are priorities. This two week-long course, aimed at teachers and educators in all disciplines, introduces a toolbox of practical approaches for adapting and re-packaging syllabus material in practical ways that are not just engaging, but will help teachers to encourage teens to take charge of their own learning through developing their critical thinking skills and leading them to give the answers to their own questions.
- ◉ The methods introduced are hands-on, require minimal additional resources, and can be implemented in any teenage classroom with or without technology. This course is aimed at educators working in the field, as well as newly qualified teachers and authors/editors of educational materials.

OBJECTIVES:

At the end of the course, attendees is be able to:

- ◉ Understand, explain, and observe the significance of critical thinking in the teen and young adult classroom
- ◉ Have an increased awareness of the issues surrounding learning in different contexts; factor in the learning/cultural environment; communicate on educational issues on a broader level
- ◉ Adapt their syllabus material to foster critical thinking rather than passive “chalk and talk” teaching.
- ◉ Engage students to take a pro-active interest in their own progress
  - Identify and prepare resources and activities to foster creative and critical thinking in the classroom.
- ◉ Develop students’ ability to problem-solve and achieve independent study
- ◉ Use and create their own activities to promote critical thinking abilities in the classroom
- ◉ Prepare a monthly or yearly teaching schedule incorporating critical thinking in their syllabus
- ◉ Identify and seize teachable moment opportunities “on the fly” in the classroom to demonstrate and develop critical thinking in their students
- ◉ Use the Socratic method to stop “feeding information” and begin teaching students how to learn (and love it!)
- ◉ Improve communication and group dynamics in the classroom with pair- and group- work (incl. mixed ability classrooms)
- ◉ Assess and evaluate students’ progress after integrating critical thinking methods

KRYTYCZNE MYŚLENIE KAŻDEGO DNIA!

